

Årsberetning 2023

Dato: 29. november 2023

Akt nr. 351944

Sagsbehandler
Susan Engelbrecht Parwini

1. Indledning

Udvalget om kirkegårde er oprettet ved lov, jf. § 19 i [Bekendtgørelse af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde \(retsinformation.dk\)](#):

§ 19. Kirkeministeren opretter et udvalg om kirkegårde. Udvalget består af 1 medlem udpeget efter indstilling fra Akademiraadet, 1 medlem udpeget efter indstilling fra Det særlige Bygningssyn og 1 medlem udpeget efter indstilling fra Nationalmuseet samt 1 medlem med særlig sagkundskab om kirkegårdsanlæg. Udvalget sekretariatsbetjenes af Kirkeministeriet.

Stk. 2. Inden en kirkegård nedlægges, skal stiftsøvrigheden indhente en udtalelse fra udvalget.

Stk. 3. Udvalget afgiver udtalelse på baggrund af udvalgets kategorisering af folkekirkens kirkegårde, i:

1. Umistelige kirkegårde.
2. Bevaringsværdige kirkegårde.
3. Andre kirkegårde.

Stk. 4. En kirkegård, som i medfør af stk. 3, nr. 1, er umistelig, må ikke nedlægges.

Stk. 5. Kirkeministeren fastsætter nærmere regler om udvalgets opgaver og virksomhed.

2. Udvalgets sammensætning

I 2023 havde udvalget følgende medlemmer:

- Seniorforsker, museumsinspektør Ulla Kjær (formand), udpeget efter indstilling fra Nationalmuseet.
- Landskabsarkitekt, redaktør Annemarie Lund, udpeget efter indstilling fra Akademiraadet.
- Landskabsarkitekt Susanne Wagner, udpeget efter indstilling fra stiftsøvrighederne.
- Landskabsarkitekt Marianne Levinsen, udpeget efter indstilling fra Det Særlige Bygningssyn.

3. Kriterier for kategorisering af kirkegårde

Udvalget har fastlagt kriterierne for vurdering og kategorisering af kirkegårde, jf. § 19, stk. 3, [Bekendtgørelse af lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde \(retsinformation.dk\)](#).

Udvalget skal vurdere anlæggets autenticitet, originalitet og integritet. I den forbindelse har udvalget blandt andet taget udgangspunkt i de definitioner, som er formuleret i Verdensarvkonventionens artikel 1 og 2.

Der er tale om nogle bredt formulerede definitioner af henholdsvis kulturarv og naturarv. Begrebet autenticitet forstås som et udtryk for kirkegårdens ægt-hed og oprindelighed. Originalitet udtrykker kirkegårdens betydningsfuldhed, særlighed og sjældenhed. Integritet anvendes i betydningen velbevaret og ori-ginal.

Udvalget har besluttet, at der i den konkrete vurdering af kirkegårdsanlægget må indgå følgende kriterier:

- a) Kirkegårdens enestående landskabelige eller bymæssige placering.
- b) Egnens karakteristiske forhold som den afspejles i kirkegårdsanlægget.
- c) Den lokale historie og geografi, som er karakteristisk for området fx ved, at kirkegårdsanlægget er et enestående eksempel på anvendelse af lokalt forekommende natursten i indhegning.
- d) Særlig plantebrug og havekultur på kirkegården, fx kan planter være et udtryk for en (arkæologisk) arv.
- e) Kirkegården som grøn tradition, fx ved at der kan påvises en enestå-ende sammenhæng mellem beplantning og træer i samspil med kirke-bygningen.
- f) Eventuelle fredede fortidsminder.
- g) Kirkegårdens arkitektur og stiltræk – forstået som de unikke have-kunstneriske kvaliteter.
- h) Eventuelle bygninger på kirkegården og deres indvirkning på den ene-stående kvalitet på kirkegården.
- i) Det helt særlige og enestående samspil mellem bevaringsværdierne m.v.
- j) Eventuelle lokale eller nationale kulturhistoriske aspekter.

4. Vurdering

Vurderer udvalget, at der er tale om en umistelig kirkegård, kan kirkegården ikke nedlægges. I loven er det forudsat, at det vil være et relativt beskedent an-tal kirkegårde, fx 10 – 15 der vil blive vurderet som umistelige.

I nedenstående model skitseres kriteriernes opfyldelsesgrad i relation til kate-goriseringen

Umistelige kirkegårde	Opfylder i høj grad alle eller hoved-parten af kriterierne. Kirkegården kan ikke nedlægges. Der skal udarbejdes en bevarings-plan for kirkegården
Bevaringsværdige kirkegårde	Opfylder i nogen grad nogle af krite-rierne. Kirkegården anses således som en-ten bevaringsværdig i sin helhed el-ler som bevaringsværdig for så vidt

	angår enkelte elementer på kirkegården. Kirkegården kan nedlægges. Udvalget kan eventuelt i sin udtalelse henstille, at der udarbejdes en plan for kirkegården, hvor driften søges forenklet. I visse tilfælde skal der tages et særligt hensyn til bevaringsværdige elementer. Plejeniveauet tilpasses, indtil kirkegården kan tages helt ud af brug
Andre kirkegårde	Opfylder ikke eller kun i mindre grad kriterierne. Kirkegården anses enten for ikke at være bevaringsværdig, eller det vurderes, at der alene er ubetydelige bevaringsværdier på kirkegården Kirkegården kan nedlægges. Udvalget kan eventuelt i sin udtalelse anbefale, at der udarbejdes en afviklingsplan for kirkegården

5. Udvalgets møder i 2023

Der har ikke været sager til forelæggelse for udvalget, hvorfor der ikke er blevet afholdt møder i 2023.